

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. I. De Hæresis natura, varietate, & requisitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

& videtur istud probari 1. quia, ut n. 42. dictum est, Infideles non possunt compelli ad suscipiendum Baptismum. sed Verbum DEI, seu Evangelium audire directè tendit ad Fidem amplectendam. ergo &c. 2. Papa, & Principes Catholici in Judæos, & alios Infideles, temporali Jurisdictioni suæ subjectos, non habet aliam potestatem, nisi merè Politicam, & ad finem Politicum, & naturalem. at auditio Legis Evangelicæ ad finem supernaturalem dirigitur. ergo &c.

57 Sed affirmativam communiter docent TT. & Canonistæ, præsertim Innoc. in c. quod super n. 8. de Vol. Turrecrem. in c. si aut Judæi 9. b. tit. pr. Bannez 2. 2. q. 10. art. 10. dub. 3. Azor p. 1. l. 8. c. 24. q. 3. Suar. D. 18. sect. 2. n. 3. Scott. in sect. Epit. 136. libror. 352. Bonacin. D. 3. de Fid. q. 2. p. 7. n. 3. Vincent. Petra tom. 3. comment. fol. 468. n. 6. & constat ex Const. 92 Gregorij XIII. ubi omnibus Ecclesiarum Prælati præcipitur, ut in quibuscunque Civitatibus, & locis, in quibus competens numerus Judæorum, qui Synagogam constituat, commoratur, Sabbati, vel alio die uniuscujusque hebdomadæ pro eorum conversione prædicationem ha-

beri curent, cui sub poena privationis commercij cum Fidelibus, aliisque arbitrarijs tertia pars Judæorum utriusque sexûs à duodecimo ætatis anno, & suprâ interfint: idemque etiam quandoque servari curârunt Principes sæculares, ut de Jacobo Arragonum Rege ex Ricciol. refert Petra l. cit. n. 7. in fin.

Neque obstant Argumenta contraria, 8 Ad 1. per coactionem directam ad Fidem infertur Infideli coacto injuria, ut ostensum est: non autem injuria infertur coacto ad audiendum Evangelium; quia hoc non præcipitur audiri, ut illud amplectatur Infidelis, sed solum, ut distinguat inter veram, & falsam Religionem, & ut possit veram eligere, falsâ contemptâ. Ad 2. præcipere Infidelibus subditis, ut audiant doctrinam Religionis Christianæ, ut eâ auditâ eligere possint Religionem, quæ sibi visa fuerit magis conformis rationi, non excedit potestatem Politicam, & temporalem Gubernatoris; aliàs nullus temporalis Gubernator posset subditorum peccata adversus Religionem punire, nec illos obligare ad media exequenda, ex quibus electio Religionis veræ fieri posset.

TITULUS VII.

De Hereticis.

TRia Infidelitatis Species, ut Tit. præc. n. 2. dixi, est *Heresis*, in hoc distincta à Paganismo, & Judaismo, quod sit pecca-

tum hominis baptizati, cum priores etiam in non baptizatos cadant.

S. I.

De Heresis Natura, Varietate, & Requisitis.

S U M M A R U M.

1. 2. *Heresis* definitio, & Divisio.
3. &c. In quo consistat ejus malitia?
5. &c. An *Hereticus* sit, qui dubitat de Fide?
9. &c. An ad *Heresin* incurrendam requiratur, ut ille, qui eam committit, sit baptizatus?
12. &c. Utrum *Hereticus* censendus sit, qui errat in Fide per ignorantiam?

17. &c. Qui discredat alicui revelationi sibi privatim factæ?
19. &c. An qui negat Propositionem Theologicam, deductam ex una propositione naturaliter evidenti, & aliter revelatâ?
22. &c. Quenam causa excuset à peccato *Heresis*?

Queritur 1. quid sit *Heresis*, & quotuplex? 2. *Heresis* Græcum nomen, quod Latinis *Electio* significat, in communi Ecclesie acceptione in deterius sonat, & *Electio* non quamcunque, sed malam & erroneam circa Fidei doctrinam indicat. Duplex autem dividitur *Heresis*, alia *Materialis*, alia *Formalis*. *Materialis* est, quando quis non malo animo, aut ex pertinacia, sed ex simplicitate, aut defectu debitæ informationis, vel ex positivè sinistra informatione errat circa Fidem. *Formalis* est voluntaria, P. Schmalzgrueber L. V. T. 1.

rius, & pertinax error contra aliquam veritatem Fidei Christianæ in eo, qui hanc suscepit. Ita ad mentem S. August. contr. Faust. & S. Thom. 2. 2. q. 11. art. 1. eam definiunt Albertin. q. 1. n. 19. b. tit. in 6. Canus l. 12. de Locis c. 8. Farin. præx. crim. q. 178. n. 5. Azor p. 1. l. 8. c. 9. q. 1. Sanch. l. 2. mor. c. 7. n. 1. Suar. D. 19. de Fid. sect. 1. n. 5. & sect. 3. n. 8. Conink n. 18. dub. 7. Bonac. D. 2. de Censur. q. 5. n. 1. Laym. l. 2. tr. 1. c. 13. n. 1. Palao tr. 4. D. 3. p. 2. n. 1. Barbof. ad Rubr. b. tit. n. 4. Correa Ideâ Consil. D. 6.

Q 2

D. 6. n. 1309. Vincent. Petra tom. 3. comment. fol. 4. n. 2. Engl. hic n. 1. Pirhing n. 1. Schambog. n. 2. König n. 2. Wiestner n. 1. Reiffenstuel n. 3. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 3. n. 23.

Hæresis *Materialis* tantum est error intellectus; *Formalis* præter errorem intellectus ob. pertinaciam dicit etiam peccatum in voluntate: & subdividitur in *Internam*, seu *Mentalem*, & *Externam*. Illa est, quæ in mente retinetur, & nec verbis, nec factis externè manifestatur. *Ista*, quæ externè vigens, verbis, vel factis aliquo externo sufficienter exprimitur. *Ex quo sequitur*, Externam Hæresin sola expressione, per signum externum facta, à Mentali differre; nam in substantiali malitia cum illa convenit.

3 Quæritur 2, in quo consistat formalis malitia Hæresis? *Re.* ad hanc duo copulativè requiruntur, nimirum error in intellectu, & pertinaciam in voluntate. *Error intellectus* quidem; quia Hæresis est species Infidelitatis, quæ errorem intellectus contra veram Fidem importat. *Pertinacia* verò ex parte voluntatis; quia sine voluntate non est peccatum: hinc dicitur in Definitione *Error voluntarius*. Neque sufficit voluntarietas qualiscunque; sed juncta hæc esse debet cum pertinacia, prout affirmant DD. omnes cum S. Hieronymo *can. dixit 29. caus. 24. q. 3.* S. August. *no can. qui in Ecclesia 31. q. cit.* & Concil. Vienn. *Clem. 1. §. porro 1. de Summ. Trin.* Porro *Pertinacia* hæc, ad constituendam Hæresin requisita, non respicit, aut requirit formaliter durationem temporis, aut firmam persistentiam in errore, quidquid sit de foro externo; sed satis est, quod errans sciat, vel cognoscat contrarium teneri à vera universali Ecclesia: iudicium suum hujus iudicio præferat, & non obstante definitione Fidei, errorem suum retineat, quamvis in hoc non persistat per tempus; talis enim jam pertinax esse censendus est, cum resistat definitioni Ecclesiæ, & per illam non corrigatur. *Sanch. l. 7. mor. c. 7. à n. 2. Valent. 2. 2. D. 1. q. 11. p. 1. diffc. 4. ad 2. Vasq. 1. 2. D. 126. n. 6. Conink D. 18. dub. 7. n. 78. & à n. 93. & seq. Palao tr. 4. D. 3. p. 2. n. 1. Maffrius Theol. mor. D. 10. n. 24. Correa Ideæ Confil. D. 6. n. 1310. Pirhing hic n. 3. Schambog. n. 3. Reiffenstuel n. 5.* Neque refert, ut ex P. Vasq. 2. D. 39. n. 4. Correa *l. cit.* addit, quod ita affectus sit, ut articulum Fidei amplecteretur, si à viro docto rationibus convinceretur; quia reipsa, non obstante definitione fidei, contrarium credit.

4 *Ex quo sequitur*, quinam dicendi sint Formales Hæretici, nempe illi, qui cum pertinacia modò descripra tuentur errorem. Neque ad hoc necessarium est, ut quis novæ Sectæ moliat initium, ut Hæresiarchæ, vel ut Sectam aliquam, ab Ecclesia damnatam,

sequatur; sed pro Hæretico etiam habendus ille est, qui privatim in aliquo etiam minimo, & unico articulo Fidei à veritate Catholica deviat, pertinaciter negando aliquid, quod vel in SS. Litteris expressum, vel à Summo Pont. aut Concilij Generalibus definitum est, quantumvis de cætero se ut Catholicum gerat, & hunc ipsum suum errorem inter alios disseminare non attentet. *König hic n. 7.*

Ratio est, quia cujusvis Hæresis tantum est pondus, ac momentum, ut quamvis minima sit, & unius tantum articuli, vel minimæ etiam partis articuli firmum assensum tollat, aut in dubium revocet, universam Fidem subvertat, propterea quod tolli quoad partem nequeat, nisi tollatur formalis ratio credendi, quæ cum in indivisibili posita sit, tota tollitur, quoties tota non est, aut aliquid illi deest, adeoque ut veridicè dici possit, quod reus in uno, factus sit omnium reus, Vincent. Petra tom. 4. comment. fol. 5. n. 14.

Imò pro Hæretico habendus est non solum ille, qui aliquem Catholicæ Fidei articulum absolute negat, sed etiam, qui de aliquo, sibi sufficienter proposito, dubitat positivè, pertinaciter affirmando eum dubium esse, ut cum S. Thom. 2. 2. q. 10. art. 5. & q. 11. a. 1. docent Abb. in c. 1. b. tit. n. 1. Sylv. V. Hæresis 1. q. 3. Canus l. 12. de Locis c. 2. Azor p. 1. l. 8. c. 9. q. 5. Sanch. l. 2. moral. c. 7. n. 12. prop. fin. Suar. D. 19. de Fid. sect. 4. n. 10. Tolet. Summ. l. 4. c. 4. n. 7. Conink D. 18. dub. 7. concl. 6. n. 102. Bonac. D. 2. de Censur. q. 5. p. 1. n. 3. Farin. prax. crim. q. 178. n. 90. Laym. l. 2. tr. 1. c. 13. n. 5. Palao tr. 4. D. 3. p. 2. n. 9. Barbof. in c. 1. b. tit. n. 1. Gonzal. ibid. n. 3. Correa Ideæ Confil. D. 6. n. 1311. & seqq. Pirhing hic n. 4. Schambog. n. 6. Wiestner n. 2. Reiffenstuel n. 10. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 3. n. 29. & patet ex c. dubius 1. b. tit. c. firmiter 1. de Summ. Trinit. Clem. 1. §. porro eod. & definitum est in Concil. Lateran. celebrato sub Leone X. sess. 8. Consentunt S. Athanasius in Symbolo Fidei ibi: *Nisi fideliter, firmiterque crediderit, salvus esse non poterit*; S. Augustinus in Enchir. c. 7. § 19. ubi ait, salva Fide, non posse usurpari particulam fortè in rebus Fidei, & apertè indicat S. Jacobus Apostolus in Epistola Catholica c. 1. v. 6. ibi, *In Fide nihil bastans.* Ratio est, quia ex Fidei Catholicæ articulis unus, sique fundamentalis est, eam esse certam, & infallibilem. igitur de uno aliquo articulo positivè, & pertinaciter dubitans, errat contra aliquam Catholicæ Fidei Veritatem.

Dixi autem 1. qui dubitat positivè. Aliud est, si quis negativè tantum dubitet de articulo Fidei, quia suspendit omne iudicium, ita, ut neque assentiatur objecto proposito, neque etiam dissentiat, quod nec iudicet esse certum, neque etiam incertum; talis enim non habet iudicium ullum de articulo Fidei proposito, adeoque nec errorem

rem contrarium Fidei habere potest, modò tamen non suspendat iudicium circa objectum, seu articulum Fidei, eò quòd virtualiter, & implicitè iudicet eum esse incertum, & dubium: tunc enim intellectus sic dubitans non habet se merè negativè; quia ideo objecto sibi proposito assentiri non vult, quòd ipsi incertum, & dubium esse videatur: ac proinde saltem implicitè, & virtualiter iudicat, incertum esse objectum, seu articulum Fidei propositum. Laym. l. cit. n. 5. Pirhing n. 4. Schambog. n. 6. Correa n. 1315. § seqq.

⁷ Dixi 2. de articulo sibi sufficienter propositò; nam is, cui veritas Fidei Orthodoxæ nondum est sufficienter proposita, quia inter A catholicos natus, & educatus, aut nihil, aut fallà tantum de vera Fide percepit, non peccat contra Fidem, etiam si de articulis veræ Fidei dubitet, & iudicet illos esse incertos, donec instruat, & argumenta, seu motiva Fidei Catholicæ ipsi fiant evidenter credibilia: ideoque talis non est Hæreticus, nisi materialis; quia in ipso dubitatio, vel iudicium sive expressum, sive implicitum procedit ex ignorantia, ideoque non est iunctum cum pertinacia, quæ non potest simul consistere cum ignorantia. Pirhing num. 4. cit. König num. 12. hic Quare cum in c. dubius 1. h. tit. dicitur, *Dubius in Fide infidelis est*, & conf. etiam Hæreticus, si baptizatus sit, id intelligendum est de eo, qui non merè negativè, sed positivè dubitat iudicando expressè, vel saltem implicitè talem articulum esse incertum. Pirhing n. 5.

⁸ Dixi 3. pertinaciter affirmando; nam ut dubitans in Fide censeatur esse Hæreticus, requiritur, ut in tali dubitatione habeat firmitatem animi, sive iudicij, & quandam pertinaciam, ita, ut in dubitatione illa contumaciter perseveret. Joan. Andr. in c. 1. h. tit. n. 1. Clar. §. Hæresis n. 2. Pirhing hic n. 5.

⁹ Quæritur 3. an ad Hæresin incurrendam requiratur, ut ille, qui eam committit, sit baptizatus? Certum satis est 1. Baptismum non requiri ad hoc, ut aliquis reus sit Hæresis coram DEO. Palao tr. 4. D. 3. p. 2. n. 20. quia tota Hæresis malitia sita est in dissensu alicujus veritatis à DEO revelatæ, & sufficienter propositæ. atqui hunc dissensum habere potest etiam ille, qui nondum est baptizatus, ergo &c. Conf. juxta dicta Tit. præc. n. 1. tres tantum species Infidelitatis sunt, videlicet Paganismus, Judaismus, & Hæresis, atqui is, qui ante Baptismum confiteretur Christum, tanquam generis humani reparatorem, & negat ejus Sacramenta, non est Paganus, nec Judæus, ergo Hæreticus.

¹⁰ Certum satis est 2. Ut Hæresis peccatum punibile sit ab Ecclesia, requiri, ut ejus reus sit baptizatus. Azor p. 1. l. 2. c. 9. q. 3. Suar. D. 21. de Censur. sect. 2. n. 4. &

D. 19. de Fid. sect. 5. n. 8. Sanch. l. 2. mor. c. 7. n. 34. Farin. prax. crim. q. 178. n. 128. § seqq. Palao n. 20. cit. v. at licet, Pirhing hic n. 6. Schambog n. 4. § 7. Wiestner n. 3. Ratio est manifesta; quia Baptismus est janua, per quam in Ecclesiam quis ingreditur, & ejus Jurisdictioni subditur: & hinc Trid. sess. 14. c. 2. de Pœnit. dixit, Ecclesiam in neminem exercere Jurisdictionem, qui non prius in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus.

Ex quo sequitur, si Catechumenus à Fide, quam animo recepit, recedat, & aliquem ejus articulum, sibi sufficienter propositum, pertinaciter neget, vel de illo dubitet, eum quidem Hæreticum fore coram DEO, ab Ecclesia tamen ex defectu Jurisdictionis, cui per actualem primùm Baptismi susceptionem subijcitur, puniri non posse. Ita l. cit. Azor q. 3. Suar. sect. 5. num. 6. § 8. Sanch. n. 34. Farin. n. 135. §. sublimita. Palao v. at licet cit. Laym. l. 2. tr. 1. c. 13. n. 1. Plura vide Tit. præc. à n. 36.

Quæritur 4. utrum Hæreticus censendus sit etiam ille, qui errat in Fide per ignorantiam? Certum est, non esse pro Hæretico, nisi præcisè materiali, reputandum illum, qui errat in Fide per ignorantiam invincibilem; quia tali casu abest voluntarietas, quæ sicut ad omne peccatum, ita vel maxime ad Hæresin est requisita.

Dubium procedit de eo, qui laborat ignorantia vincibili, & crassa: in quo nonnulli cum Sot. in 4. dist. 22. q. 2. art. 3. post concl. 5. cas. 1. Lopez p. 2. Instruç. c. 20. tit. de Excomm. reserv. in Bull. Can. cas. 1. Lorca 2. 2. q. 11. D. 41. num. 15, contendunt, talem esse Hæreticis annumerandum. 1. Quia ignorantia vincibilis, & crassa non excusat in furto, homicidio, & alijs delictis, ergo neque in Hæresi. 2. Qui vincibiliter ignorat, peccat contra Fidem, ergo vel Paganismo, vel Judaismo, vel Hæresi; quia non sunt aliæ Infidelitatis species. 3. Peccatum ex ignorantia est ejusdem speciei cum peccato ex malitia; quia species peccati ex objecto desumitur, non verò ex modo, sed error contra fidem ex malitia est Hæresis, ergo etiam error ex ignorantia.

Sed dicendum, Baptizatum, qui errat in Fide per ignorantiam etiam vincibilem, & crassam, per hoc non effici Hæreticum. Ita Azor p. 1. l. 8. c. 8. q. 4. § c. 9. q. 8. Conink D. 18. dub. 7. concl. 4. § 5. Sanch. l. 2. mor. c. 7. n. 20. Suar. D. 19. sect. 3. à n. 9. & præcipuè 18. Farin. prax. crim. q. 179. n. 29. Laym. l. 2. tr. 1. c. 13. n. 2. Palao tr. 4. D. 3. p. 2. n. 3. Emm. Correa ideæ Confil. D. 6. n. 1310. Vinc. Petra tom. 3. comment. fol. 4. n. 2. Engl. hic n. 1. v. dico 2. Pirhing n. 2. v. ex quo infertur, Schambog. n. 3. König n. 11. Wiestner n. 5. Reiffensuel n. 9. Ratio est, quia ad incurrendam Hæresim, ut n. 3. dictum est, requiritur pertinacia can. dixit 29. junct.

Gloss. *V. pertinaci, can. qui in Ecclesia 31. q. cit. c. damnatus 2. v. in nullo junct.* Gloss. *Clem. 2. §. porro de Summ. Trinit. ibi, Qui asserere, defendere seu tenere pertinaciter presumpserit &c.* conf. ut Hæreticus quis censetur, debet universalis Ecclesie aliquid docentis, ac definitis authoritati voluntariè, h. e. sciens, ac prudens contradicere, suumque iudicium istius iudicio præferre, atqui non ita contradicit ille, qui errorem aliquem, iudicio Ecclesie oppositum, tueretur ignorans, etsi vincibiliter, contrarium ab ea definitum esse; fortè enim paratus actu est eum deponere, si sciret sic definitum esse. *Conf.* quia peccatum Hæresis non est peccatum ignorantie, sed infidelitatis positivæ, ad quam requiritur scientia, quòd contrarium teneatur à vera Ecclesia.

Quinimò, etsi quis etiam ex ignorantia affectata, erret contra Fidem, propter tædium inquirendi veritatem, vel ob similem causam, non est propriè Hæreticus. *Sayr. Clav. Reg. l. 2. c. 9. n. 34. Sanch. c. 7. n. 23. Laym. c. 13. n. 2. Palao n. 3. cit. Pirhing n. 2. v. ex quo insertur, Schamb. n. 3. König n. 11. Wiestner n. 5.* Ratio est, quia qui sic ignorat, & errat in rebus Fidei, non credit scienter aliquid contra id, quòd definitum est ab Ecclesia; aliàs plurimi Catholici ob ignorantiam, quamvis culpabilem, & affectatam, definitionis Ecclesie, & traditionum censendi essent Hæretici. *Conf.* qui voluntatem habet mutandi sententiam propriam, quoties istam viderit contradicere definitioni Ecclesie, nullo modo potest dici pertinax in suo errore; quia paratus est corrigi. sed cum ignorantia etiam affectata stare potest talis voluntas; nam affectare quis potest ignorantiam, ne cogatur aliud sentire cum Ecclesia. ergo &c.

15 *Excipi* debet, si quis affectatè ignorare velit articulos Fidei, aut inquirere circa eos intermittat, ob contemptum authoritatis Ecclesie, & parvam ejus estimationem; quia talis non est paratus iudicium suum subijcere Ecclesie, etiam errore cognito: adeoque pertinaciter errat in Fide. *Sanch. n. 23. cit. Laym. n. 2. Palao n. 4. Engl. hic n. 1. fin. Pirhing n. 2. v. excipi debet, Schambog. n. 3. König n. 11.* Hinc, quòd supra dictum est de ignorantia, intelligendum est tantum de ijs, qui alioquin præter unum, vel alterum articulum credunt Fidem Catholicam, atque Romanam Ecclesie esse veram fidem, eamque profitentur; nam illi, qui alienam ab Ecclesia Catholica fidem tenent, v. g. Lutherani, Calvinistæ, & ex crassa, vel affectata ignorantia infallibilem Ecclesie auctoritatem non agnoscunt, aliisque Dogmata Catholica non credunt, pro Hæreticis reputari, & propterea Ecclesiasticis Censuris subiecti esse censi debent, ut *l. cit.* advertunt *Laym. Pirhing &c.* Ratio est, quia, qui veram Christi Ecclesiam, in cuius fide baptizatus fuit,

oppugnat, ejusque auctoritatem culpabiliter negat, is ipsi inobediens est, & in eam contumax, ac rebellis, adeoque ab illa separatus: & sic meritò inter Hæreticos computatur.

Neque obstant Argumenta in contrarium *n. 12. allata.* *Ad 1.* negatur paritas; nam ignorantia vincibilis in materia Justitiæ, Caritatis, & Honestatis non mutat objectum peccati, sed modum duntaxat operandi magis, vel minus voluntarium: contra in materia Fidei ignorantia etiam mutat objectum; nam objectum Fidei est Divina revelatio ab Ecclesia proposita, & hæc in errore, etiam ex ignorantia affectata commisso, occultatur, igitur mirum non est, quòd ejusmodi ignorantia excuset ab Hæresi, non autem excuset à peccato contra alias virtutes. *Ad 2.* error, commissus ex ignorantia crassa, & affectata, non est peccatum directè contra fidem, sed contra obligationem sciendi res fidei; quia tota ejus malitia consistit non tam in errore positivo, sed in neglectu obligationis prædictæ, ex quo deinde error ejusmodi nascitur. *Ad 3.* peccatum ex ignorantia tum solum ejusdem speciei est cum peccato per malitiam, quando ignorantia mutat solummodo modum; secus, quando etiam mutat objectum, sicut mutat in materia Fidei.

Quæritur **5.** an Hæreticus sit, qui discredat alicui revelationi sibi privatim factæ, & sufficienter ad credendum propositæ? Negat cum quibusdam *Lorca 2. 2. q. 11. D. 39. n. 2. §. 4. & ratio dubitandi est;* quia talis non habet iudicium aliquid contrarium Fidei Ecclesie universalis. Verùm hæc ratio non subsistit, cum certum sit Ecclesiam in genere proponere omnibus, quòd credendum sit summæ, primæque Veritati quomocunque aliquid revelanti: cui veritati cum jam contradicat is, qui discredat revelationi sibi privatim factæ, ideo dicendum, hunc coram DEO esse Hæreticum, Ita *Azor p. 1. l. 8. c. 9. q. 4. Sanch. l. 2. mor. c. 7. n. 32. Suar. D. 19. de Fid. sect. 5. n. 11. Conink D. 12. dub. 7. n. 118. Palao tr. 4. D. 3. p. 2. n. 14. Wiestner hic n. 7.*

An verò hujusmodi revelationem privatam negans incidat in Excommunicationem, & alias Hæreticorum pœnas, controversa est inter DD. *Saach. n. 32. & Conink n. 120.* putant incidere, si in actum externum prodeat. Sed hoc verum est, si negans revelationem privatam simul etiam verbis, aut factò dicat, non esse credendum primæ Veritati per privatam revelationem manifestatæ; quia tunc negat propositionem à tota Ecclesia receptam. Si tamen sistatur intra solum diffensum specialis revelationis, multo probabilius est, hanc negantem pœnas Hæreticorum non incurere. *Cordub. l. 1. q. 17. §. 1. dub. 2. v. respondet. Azor q. 4. cit. Suar. n. 12. Palao n. 15. Wiestner n. 7.* Ratio est, quia cum supponamus, revelationem illam esse privatam, neque alteri cognitam præ-

præter illum, qui eam habet, non apparet, quomodo constare alijs possit de vero diffensu revelationis reipsa propositæ, cum de hoc diffensu constare nequeat, nisi simul etiam constet, quod ita neganti facta sit revelatio privata.

¹⁹ Quæritur 6, an Hæreticus sit, qui negat Propositionem Theologicam, deductam ex una Propositione naturaliter evidenti, & altera à DEO revelata, v. g. quòd Christus sit risibilis? Affirmant Canus *l. 12, de Locis c. 9, col. 15, §. enim verò*, Valent. 2, 2, D. 1, q. 11, p. 1, *diffic. 3*. Bonacin. *de Censur. D. 2, q. 5, n. 5*, quia talis negatio saltem mediata Divinæ revelationi opponitur. Sed melius negatur talem Hæreticum fieri. Arragon. 2, 2, q. 11, *art. 2, §. bis tamen*, Sanch. *c. 7, n. 33*, Suar. *sect. ult. n. 3*. *§ segg.* Laym. *c. 13, n. 7*. Palao *p. 2, n. 19*. Wiestner *n. 8*. Ratio est, quia optimè stare potest, ut quis credat quiddam à DEO revelatum est, cum negatione alicujus propositionis Theologicæ, quia vel negat duntaxat universalitatem principij, quòd omnis homo sit risibilis, vel ob mentis hebetudinem non agnoscit evidentiam illustrationis, quorum neutrum est objectum à DEO revelatum.

²⁰ Addunt tamen DD. *citt.* talem in foro externo præsumi Hæreticum, quòd iudicetur non errare in principio naturaliter evidenti, aut non apprehendere evidentiam illustrationis: hinc nihil superest, quàm ut præsumatur negare principium supernaturale fidei, quòd scilicet Christus sit homo. Et in hoc sensu vera est sententia opposita, & procedit Argumentum in probationem ejus allatum.

²¹ Dubitari potest, in qua peccati specie ponatur talis negatio? Respondet Palao *n. 19, cit.* probabilius per se, & formaliter pertinere ad peccatum curiositatis studiositati oppositum in materia omnium gravissima; quia temere, & imprudenter conatur scire contra id, quod ab omnibus receptum est: per accidens tamen ad Hæresin pertinet; quia talem propositionem negans ponitur in proximo periculo labendi contra Fidem.

²² Quæritur 7, quænam causæ excusent à peccato Hæresis? *xy. i.* Ignorantia ex parte intellectus, prout dictum est à *n. 12*.
2. Indeliberatio Voluntatis; nam qui voluntariè, & indeliberatè errat circa res Fidei, non est Hæreticus: & multo minus, qui invitatus patitur tentationes repugnantes articulis Fidei; quia sicut actus Fidei oritur ex

pio voluntatis affectu, ita etiam Hæresis est assensus procedens ex libera voluntatis electione. Sanch. *l. 2, mor. c. 7, n. 13*. Laym. *l. 2, tr. 1, c. 13, n. 5, §. id obiter*, Correa *Idea Consil. D. 6, n. 1310*. Pirhing *hic n. 1*. Schambog. *ibid. n. 2*.

3. Defectus veri diffensus ad objectum Fidei; quia Hæresis est peccatum Fidei oppositum. Fides autem consistit in voluntario intellectus assensu circa objectum revelationis, ergo Hæresis necessariò debet consistere in voluntario diffensu circa tale objectum. Et hinc qui Fidem duntaxat negat verbis, aut factis externis, animo autem retinet, etsi in foro externo ob præsumptionem consensu interni pro Hæretico habeatur, & puniatur, revera tamen non est Hæreticus, neque poenas Hæreticorum in conscientia foro incurrit; quia revera non habet voluntarium diffensum, & iudicium contrarium sensui Ecclesiæ, & revelationi Divinæ per hanc propositæ. Navar. *Man. c. 17, n. 56*. Azor *p. 1, l. 8, c. 9, q. 9*, Sanch. *l. 2, mor. c. 7, n. 8*. Suar. *D. 14, de Fid. sect. ult. n. 5*. Palao *tr. 4, D. 3, p. 2, n. 16*. Zocel. *hic n. 1, fin.* Wagner. *ibid. not. 2*. Pirhing *n. 7*. Schambog. *n. 8*. König *n. 10*. Wiestner *n. 6*. Reiffenstuel *n. 6*.

4. Defectus pertinaciæ: & hinc Hæreticus non est, qui tenet aliqua, quæ sunt contra Fidem, dummodo paratus sit corrigi; quia secundum dicta *n. 3*, Hæresis est error cum pertinacia junctus, is autem, qui paratus est corrigi, non potest censi pertinax. Pirhing *hic n. 2*. Reiffenstuel *ibid. n. 7*. Non autem sufficit quæcunque pertinacia; sed insuper requiritur, ut existimet se contravenire doctrinæ Ecclesiæ: & propterea pro Hæretico haberi non potest, qui ab Inquisitore Fidei, vel à suo Episcopo, vel à viro Theologo, per Inquisitores, vel Episcopum ad docendum destinato, instructus de re Fidei, illis non credit asserens contrarium, modò existimet se non contravenire doctrinæ Ecclesiæ, vel definitioni Pontificis, ut contra Bartol. Rebuff. Hugolin. & alios docent Canus *l. 12, de Locis c. 9, col. 7, §. ad quid pertinacia*, Valent. 2, 2, D. 1, q. 11, p. 1, *diffic. 4*. Vasq. 1, 2, q. 76, *art. 3, D. 226, c. 3, n. 7*. Sayr. *Tbesaur. Cas. tom. 1, l. 3, c. 4, n. 17*. Sanch. *l. 2, mor. c. 7, n. 25*. Ratio est, quia solius Ecclesiæ, ac Pontificis est, res fide tenendas definire; cæteri autem & fallere, & falli possunt.